

การแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลกในยุคหลายขั้วอำนาจ
CONFLICT RESOLUTIONS OF THE GLOBAL COMMUNITY
IN THE ERA OF MULTIPOLARITY

สมนึก จันทรโสภา

Somnook Chandsoda

พระสิริชัย ธรรมจาโร

PhraSirichai Dhammacharo

พระเสกสรรค์ ฐานยุตโต(ไชยชาติ)

Phraseksan Tanayutto (Chaiyachat)

สิทธิมนต์ ตีสันเทียะ

Sitthimon Tisanthia

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

Mahachulalongkornrajavidyalaya Ubon Ratchathani Campus University

Email: Somnook_ch@hotmail.com sirising2520@gmail.com sek12347@gmail.com

stsitthimon2013@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 12 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 12 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 18 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลกที่สำคัญในยุคปัจจุบัน ได้แก่ ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ชิงความเป็นเจ้าระหว่างประเทศมหาอำนาจ รวมถึงความขัดแย้งในด้านอื่นๆ ได้แก่ ผลประโยชน์เพื่อความอยู่รอดร่วมกันของโลกกับผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละรัฐ ผลประโยชน์กลุ่มประเทศตะวันตกกับประเทศในภูมิภาคอื่น ความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจเดิมกับมหาอำนาจใหม่ การขยายตัวของจีนกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติอื่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายสหรัฐฯ ที่กระทบต่อประชาคมโลก กลุ่มรัฐอิสลามกับโลกตะวันตก ตลอดจนปัญหาสถานะแวดล้อมของโลกกับการขยายตัวของประชากรผู้บริโภค จากสภาพปัญหาความขัดแย้งเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ถึงแนวทางแก้ปัญหาข้อขัดแย้งผ่านวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลสากล การตระหนักในปัญหาที่มนุษยชาติเผชิญร่วมกัน การปรับทัศนคติมนุษยชาติในการมองอารยธรรมร่วมกันของโลก การใช้เหตุผลเชิงตรรกะและการยอมรับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ การ

ดำเนินเศรษฐกิจตลาดเสรี และการปรับรูปแบบของสัญญาประชาคมสู่พหุภาคีนิยมและการหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว บทความนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลก และค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลกในยุคหลายขั้วอำนาจ

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง, การแก้ปัญหา, หลายขั้วอำนาจ

ADSTRACT

The purpose of this article is to study The crucial global conflicts of international community in the present era include geopolitical conflicts through hegemonial competition among the great powers. This also includes conflicts in other areas such as: the interests of global survival and national interests of each state; the western countries and other regions; former great power and new great power; expansion of Chinese power and national interests of other countries; changes of the US government policy affecting global community; Islamic states and western countries; and environmental problems accompanying with expansion of human consumption. Regarding the mentioned conflicts, resolutions can be analyzed through various means including: applying universal governance; realizing common global problems; adapting people's attitude towards common global civilization; logically reasoning and acknowledging modern science; running free market economy; and adapting global community contract through pluralism and global convergence. This article aims to study conflicts of the global community and search conflict resolutions of the global community in the era of multipolarity.

Keywords: Conflicts, Resolutions, Multipolarity

บทนำ

ปรากฏการณ์ความขัดแย้งของประชาคมโลกในยุคที่มีความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพร้อมกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เกิดการแย่งชิงทรัพยากรพลังงานและแร่หายาก อันเป็นสาเหตุสำคัญหนึ่งของความขัดแย้งและข้อพิพาท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และยูเรเนียม (สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ, 2567: ออนไลน์) ความขัดแย้งรูปแบบใหม่นี้จึงเป็นสงครามแย่งชิงทรัพยากร เศรษฐกิจและการตลาด ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์ เช่น การเพิ่มกำลังทหารในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของสหรัฐฯ เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีนและเพื่อช่วงชิงทรัพยากรพลังงานและทรัพยากรอื่นรวมถึงการตลาด เป็นต้น ขณะเดียวกัน ในศตวรรษที่ 21 ประชาคมโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การขยายตัวของชุมชนเมือง การ

ขยายตัวของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความไม่เท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Harris, Elliot, 2024: ออนไลน์)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันได้มีพัฒนาการเป็นโลกหลายขั้ว จากโลกที่ถูกนำโดยขั้วเดียว (Uni-polar) ที่นำโดยสหรัฐฯ ไปสู่การมีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐที่มีความซับซ้อน (Multiplex) ที่ต้องการความร่วมมือและสร้างความผูกพันในระดับภูมิภาค โดยไม่ใช่โลกขั้วเดียวของสหรัฐฯ และไม่ใช่โลกสองขั้วระหว่างจีนและสหรัฐฯ แต่เป็นโลกที่ไม่มีใครเป็นเจ้า เป็นโลกที่มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน มีความเป็นพหุนิยม (pluralist order) ผ่านเครือข่ายและสถาบัน โดย Acharya (UNU-CRIS, 2024: ออนไลน์) ได้ให้ความเห็นว่า ยุคความเป็นเจ้าของตะวันตก (Western hegemony) ได้สิ้นสุดลง โดยสหรัฐฯ ได้สูญเสียดุลแห่งอำนาจในการจัดระเบียบหรือระบบโลก โดยพลังอำนาจระดับภูมิภาคได้เกิดขึ้นใหม่ ระเบียบโลกใหม่จึงมีความซับซ้อนพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านเครือข่ายทางการค้า การเงินและการผลิต นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ท้าทายข้ามชาติ ได้แก่ การก่อการร้าย และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศโดยไม่มีผู้นำโลกที่มีอำนาจผูกขาด แต่จำเป็นจะต้องมีเวทีและกลไกระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและเสถียรภาพของประชาคมโลก

เพื่อเป็นการศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลกพร้อมกับค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลก บทความเรื่อง “การแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลกในยุคหลายขั้วอำนาจ” จึงมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ประกอบด้วย 1) ศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลก และ 2) ค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลก

ปัญหาความขัดแย้งของประชาคมโลก

ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Conflicts)

ภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) เป็นองค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ที่เป็นพลวัตและส่งผลกระทบต่อสมการการเมืองโลก ดังที่ Meyers กล่าวถึงภูมิรัฐศาสตร์ว่าเป็นการศึกษาทางภูมิศาสตร์ที่มีการเคลื่อนไหวอย่างไม่หยุดนิ่งของมนุษย์ (อ้างใน Hans W. Weigert, 2023, หน้า XIII) โดยได้จากแนวคิดของ Ratzel (1844-1904) ซึ่งเป็นนักภูมิศาสตร์การเมืองที่มีบทบาทในการบุกเบิกแนวคิดใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแผ่นดินที่มีสภาพภูมิศาสตร์ให้มนุษย์ดำรงชีวิตโดยการบูรณาการตนเองเข้ากับแผ่นดินโดยรวม ภูมิรัฐศาสตร์ได้เป็นปัจจัยสำคัญของการเมืองโลกปัจจุบัน เช่น มหาอำนาจยุโรปตะวันตกและสหรัฐฯ มองการเข้าถึงแผ่นดินใหญ่ของยุโรปและเอเชียของจีนที่ใช้นโยบาย “ริเริ่มหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” (One Belt One Road Initiative) ตลอดทั้งมองการบุกยูเครนของรัสเซียว่าเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของยุโรปตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) ในอีกด้านหนึ่ง สหรัฐฯ โดยรัฐบาลโดนัลด์ ทรัมป์ ได้มีนโยบายที่จะเข้าไปบริหารจัดการทรัพยากรในกรีนแลนด์ (Aikman, Ian, 2025, ออนไลน์) ซึ่งอยู่ตอนเหนือของยุโรปและเชื่อมโยงกับรัสเซีย แม้ว่าปัจจุบันกรีนแลนด์อยู่ภายใต้การดูแลของเดนมาร์กก็ตาม กล่าวได้ว่า

ประเทศมหาอำนาจต่างมุ่งที่จะเข้าไปโน้มน้าวหรือครอบครองแผ่นดินใหญ่ยูเรเชีย (Eurasian land-mass) เพื่อความเป็นมหาอำนาจของโลกหรือเรียกว่าเกาะหลักของโลก (World Island) ที่สามารถเชื่อมโยงความเป็นพหุทวีป (multi-continent) โดยหลายประเทศได้ถูกดึงเข้าไปอยู่ในวงจรเครือข่ายเศรษฐกิจของจีน (China's economic web) ในรูปแบบกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ที่เป็นที่รู้จักในนามของ BRICS ซึ่งประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ ซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มที่หลายประเทศในหลายภูมิภาคให้ความสนใจที่จะเข้าเป็นสมาชิก

ปัจจัยความขัดแย้งของประชาคมโลก (Global Contradictions)

โลกยุคปัจจุบัน มีความขัดแย้งด้วยสาเหตุจากปัจจัยหลายประการ ประกอบด้วย

ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์โลกกับผลประโยชน์แห่งชาติ (Global Interests Versus National Interests) ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาคมโลกโดยรวม ได้แก่ ภาวะโลกร้อน ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ภาวะโรคระบาด การก่อการร้าย สิ่งที่ทำลายประชาคมโลกคือการเอื้ออำนาจให้เกิดธรรมาภิบาลโลกที่จะจัดการปัญหาวิกฤติโลกและปกป้องผลประโยชน์ของประชาคมโลกโดยรวม ดังเช่น G20 ได้มีการประชุมหลายครั้งในการหาแนวทางร่วมกันในการเผชิญกับปัญหาท้าทายของโลก อย่างไรก็ตาม แต่ละประเทศที่เข้าร่วมประชุมต่างกลับมุ่งประโยชน์ระยะสั้นเพื่อสนองวาระแห่งชาติของตนมากกว่าที่จะมุ่งแก้ปัญหาที่ทำลายเพื่อรักษาเสถียรภาพของโลกร่วมกัน (Mahbubani, 2013, หน้า 118-119)

ความขัดแย้งของกลุ่มประเทศตะวันตกกับภูมิภาคอื่น (The West Versus the Rest)

ประชากรในกลุ่มประเทศโลกตะวันตกมีเพียงร้อยละ 12 ของประชาคมโลกทั้งหมด หากประชาคมโลกมุ่งมั่นที่จะดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ความชอบธรรม และมีความเป็นประชาธิปไตย ประชาคมโลกจะต้องร่วมกันสร้างหลักประกันว่าเสียงเรียกร้องและผลประโยชน์ของมนุษยชาติโดยรวมจะต้องได้รับความสำคัญอย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตามกลุ่มประเทศตะวันตกได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นเหล่านี้เฉพาะในประเทศของตน ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประเทศตะวันตกกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคอื่นของโลก

สถาบันสำคัญของสหประชาชาติได้ถูกนำโดยตลอดโดยกลุ่มประเทศตะวันตก เช่น คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (The UN Security Council) ซึ่งในทางทฤษฎีมีสมาชิกถาวร 5 ประเทศ ได้แก่ จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา โดยสามในห้าของคณะมนตรีความมั่นคงถาวรดังกล่าวมาจากกลุ่มประเทศตะวันตก จะเห็นได้ว่า ตัวแทนของประชากรร้อยละ 12 ของโลก มีอำนาจควบคุมผ่านคณะมนตรีความมั่นคงถาวรได้ถึงร้อยละ 60 นอกจากนี้ กลุ่มประเทศตะวันตกยังมีอำนาจและบทบาทสำคัญในสถาบันระหว่างประเทศโดยเฉพาะกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก (Mahbubani, 2013, หน้า 119-120)

ความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจเดิมกับมหาอำนาจใหม่ (The World's Greatest Power Versus the World's Greatest Emerging Power) ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์โลกเกิด

มาทุกยุคทุกสมัยในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ การเปลี่ยนข้ามหาอำนาจโลกส่วนใหญ่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจเดิมกับมหาอำนาจใหม่ ในศตวรรษที่ 21 จีนได้มีพัฒนาการขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและนับเป็นรอบสองร้อยปีที่ประเทศในเอเชียสามารถยกระดับขึ้นมาเป็นมหาอำนาจ การเปลี่ยนผ่านมหาอำนาจนับเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนผ่านโดยสันติด้วยเหตุนี้ ประชาคมโลกต่างมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเปิดช่องทางความร่วมมือระหว่างสหรัฐฯ และจีน อย่างไรก็ตามความไม่เข้าใจกันระหว่างจีนและสหรัฐฯ กลับขยายวงกว้างในการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์มากขึ้น

ความขัดแย้งระหว่างการขยายตัวของจีนควบคู่กับการหดตัวของภูมิรัฐศาสตร์โลก จีนมีความขัดแย้งกับตะวันตกนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยจีนได้หันไปพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประเทศในแอฟริกาและละตินอเมริกา จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่เคยมีมาในคริสต์ศตวรรษที่ 15 แม้จีนจะมีสมรรถนะทางการเดินเรือ แต่จีนไม่ได้เข้ายึดครองแอฟริกาและเอเชียหากแต่เพียงต้องการแสดงแสนยานุภาพของการเดินเรือของจีนโดยให้กลุ่มประเทศเหล่านี้มีบทบาทเป็นเพียงรัฐบริวาร (tributary states) ที่มีความสัมพันธ์อันดีและไว้วางใจโดยการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและของมีค่าร่วมกัน ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าว แตกต่างจากความสัมพันธ์ของกลุ่มประเทศตะวันตกที่มีต่อประเทศในเอเชีย แอฟริกา ละตินอเมริกา ซึ่งเคยตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของประเทศตะวันตกตลอดทั้งถูกดูดทรัพยากรกลับไปยังประเทศตะวันตกเหล่านั้น

สำหรับโลกปัจจุบัน หลังจากจีนได้ร่วมมือกับหลายประเทศในการก่อตั้งกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค (BRICS) ประชาคมโลกที่อยู่นอกกลุ่ม BRICS มีความรู้สึกว่าได้ได้รับความกดดันจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภูมิรัฐศาสตร์และยุทธศาสตร์การค้าของจีนที่ทำให้โลกหดตัวเป็นประชาคมเดียวกัน (Global Village) โดยประชากรของจีนได้ทะลักเข้ามาทำการค้าและอยู่อาศัยทั้งโดยชอบและมิชอบด้วยกฎหมายในหลายภูมิภาคของโลก โดยหลายประเทศเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาธรรมาภิบาลและความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ เช่น ในทวีปแอฟริกา จีนมิได้นำเฉพาะนักวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรเข้าไปในประเทศเหล่านั้นเท่านั้น หากแต่นำเกษตรกรเข้าไปทำงานจนเป็นสาเหตุหนึ่งของการว่างงานของชาวแอฟริกาพื้นเมือง การกระทำของจีนดังกล่าวถือว่าการล่าอาณานิคมยุคใหม่ (Neo-colonialism) โดยมีได้ตระหนักถึงจริยธรรมและค่านิยมของสังคมพื้นเมือง ซึ่งบางประเทศถึงกับกล่าวหาการกระทำของจีนว่ามีลักษณะเป็นการบุกรุกเข้ายึดครอง (invasion)

การที่จีนมีบทบาทสำคัญในทางเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาคมโลกในปัจจุบันไม่เฉพาะการย้ายถิ่นของประชากรจีนเข้าไปในประเทศอื่นเท่านั้น หากแต่ส่งผลกระทบต่อประชาคมโลกโดยเฉพาะโลกเศรษฐกิจเสรีนิยมที่ตลาดเป็นกลไกกำหนดราคา โดยจีนได้ใช้มาตรการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราพร้อมกับสนับสนุนทุนแก่ผู้ผลิตในประเทศเพื่อให้สินค้าราคาถูกและสามารถส่งออกไปตลาดโลก การกระทำดังกล่าวถือว่าการบิดเบือนกลไกตลาดเสรี ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของประเทศที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำ

จีนมีพัฒนาการในศักยภาพทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical competence) โดยเฉพาะการขยายแสนยานุภาพของกองทัพเรือในพื้นที่ทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้ โดยได้เข้าไปก่อสร้างท่าเรือและฐานทัพในพื้นที่หมู่เกาะที่เป็นพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลโดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เช่น ความขัดแย้งกับญี่ปุ่นในหมู่เกาะทะเลจีนตะวันออกและกับอีกหลายประเทศในอาเซียนเกี่ยวกับหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม มาเลเซีย (Mahbubani, 2013, หน้า 126-132)

ความขัดแย้งจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของสหรัฐฯ (US Executive Orders Policy Changes) ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ ได้มีคำสั่งฝ่ายบริหาร (Executive Orders) ในวันแรกที่เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2568 ในด้านต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาคมโลก ได้แก่ ด้านการปกป้องสัญชาติโดยให้ยกเลิกการให้สัญชาติแก่เด็กที่เกิดในสหรัฐฯ (automatic citizenship) ที่บิดามารดาเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อดีตที่ผ่านมา สิทธิพลเมืองโดยการเกิดในสหรัฐฯ ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 นอกจากนี้ ยังมีนโยบายถอนตัวจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) โดยได้กล่าวหาองค์การอนามัยโลกว่ามีความผิดพลาดในการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด 19 ตลอดทั้งวิกฤตปัญหาสาธารณสุขระหว่างประเทศด้านอื่นๆ โดยสหรัฐฯ จะถอนตัวจากการให้ความช่วยเหลือองค์การอนามัยโลก รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่การทำงานขององค์การอนามัยโลก ที่ผ่านมาสหรัฐฯ นับเป็นประเทศที่ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่องค์การอนามัยโลกมากที่สุด ด้านการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ของสหรัฐฯ ได้แก่ การเปลี่ยนชื่ออ่าวเม็กซิโก (Gulf of Mexico) เป็นชื่อ “อ่าวอเมริกา” (Gulf of America) นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังมีความพยายามที่จะเข้าไปมีบทบาทในคลองปานามา ที่เป็นเส้นทางการค้าเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและแอตแลนติก ตลอดทั้งการขยายความร่วมมือกับกรีนแลนด์ซึ่งอยู่ตอนเหนือของยุโรปติดต่อกับรัสเซีย ด้านการถอนตัวจากข้อตกลงด้านภูมิอากาศปารีส (Paris Climate Accord) สหรัฐฯ จะถอนตัวจากข้อตกลงปารีสด้านภูมิอากาศที่ลงนามไว้ในปี ค.ศ. 2015 พร้อมกับได้มีหนังสือถึงองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับการตัดสินใจดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าเป็นข้อตกลงที่ฝ่ายหนึ่งกระทำตามเงื่อนไขเพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้ ทรัมป์ได้เคยถอนตัวครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2021 ที่ตนเองเป็นประธานาธิบดีสมัยแรก แต่ อดีตประธานาธิบดี โจ ไบเดน ได้กลับไปลงนามอีกครั้งหนึ่ง และในท้ายที่สุด ทรัมป์ ได้ถอนตัวอีกครั้งหนึ่งในปี ค.ศ. 2025 ด้วยการยกเลิกเป้าหมายในการผลิตรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ซึ่งกำหนดขึ้นโดยอดีตประธานาธิบดี โจ ไบเดน ที่เคยตั้งเป้ารถยนต์ไฟฟ้าที่จำหน่ายในตลาดให้ได้จำนวนครึ่งหนึ่งของรถยนต์ทั้งหมดภายในปี ค.ศ. 2030 โดยทรัมป์ยืนยันว่าสหรัฐฯ จะไม่ทำลายอุตสาหกรรมของตนเองในขณะที่กล่าวหาจีนว่าได้สร้างปัญหามลภาวะโดยไม่ต้องรับโทษ ด้วยเหตุดังกล่าว การประกาศนโยบายฉุกเฉินด้านพลังงาน ทรัมป์จึงได้มุ่งเพิ่มการผลิตพลังงานเชื้อเพลิงจากฟอสซิล โดยกลับไปทบทวนแก้ไขนโยบายการจำกัดการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (The Guardian, 2025: ออนไลน์) นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังมีนโยบายการขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งนับเป็นจุดสำคัญของ

สงครามการค้า โดยที่สหรัฐฯ มิได้มุ่งที่ประเทศจีนเท่านั้น หากแต่มุ่งไปยังทุกประเทศในทวีปเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ขณะเดียวกัน จีนได้ตอบโต้การเพิ่มภาษีสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ เช่นกัน พร้อมทั้งมีแผนที่จะร้องทุกข์ไปยังองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)

ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มรัฐอิสลามกับตะวันตก (Islam Versus the West) ที่เกิดจากความไม่เข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการปะทะกันด้านอารยธรรมระหว่างกลุ่มรัฐอิสลามกับกลุ่มประเทศตะวันตก ด้วยสาเหตุสำคัญ ได้แก่ ด้านความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ทั้งสองฝ่ายต่างปลูกฝังความทรงจำในสงครามครูเสด (Crusades) โดยตำนานตะวันตกยกย่องอัศวินชาวคริสต์ว่าได้เดินทางไกลเพื่อปกป้องแผ่นดินอันศักดิ์สิทธิ์ (the Holy Land) จากคนนอกศาสนา แต่ในทางตรงข้าม ชาวมุสลิม (the Muslim) เชื่อว่าเป็นสงครามที่ชาวมุสลิมปกป้องอาณาเขตอันศักดิ์สิทธิ์ของผู้นับถือศาสนาอิสลาม (the Holy Islamic Territory) ให้พ้นจากกลุ่มโจรป่าเถื่อนจากตะวันตกไร้อารยธรรม (uncivilized Western barbarians) ในด้านศาสนา ผู้นับถือศาสนาคริสต์มีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อในทางโลกมากขึ้น (secular) ซึ่งแตกต่างจากผู้นับถือศาสนาอิสลามที่มีความเคร่งครัดในการนับถือศาสนามากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ การแสดงออกของชาวคริสต์ที่มีความเชื่อทางโลก เช่น การวาดภาพการทูลลอเลี่ยน ได้ก่อให้เกิดความโกรธแค้นในกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม และในด้านจิตวิทยา ทั้งฝ่ายคริสต์และฝ่ายอิสลามต่างมีความรู้สึกว่าเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย โดยชาวมุสลิมรู้สึกว่าตนเองเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายเป็นเวลากว่าสองศตวรรษโดยเฉพาะในช่วงที่ตกอยู่ใต้อาณานิคมของกลุ่มประเทศคริสต์ตะวันตก ในทางกลับกัน เหตุการณ์ 9/11 ในปี ค.ศ. 2001 ที่ตึกเวิลด์เทรด และการก่อการร้ายในสเปนและสหราชอาณาจักร ในปี ค.ศ. 2004 และ 2005 กลุ่มประเทศตะวันตกได้นำมาอ้างว่าประชาชนของตนได้ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากกลุ่มความเชื่อทางศาสนาหัวรุนแรงเช่นกัน (Mahbubani, 2013, หน้า 131-133)

ความขัดแย้งระหว่างสภาวะแวดล้อมของโลกกับสังคมผู้บริโภคของประชาคมโลก (Global Environment Versus Global Consumer) ความมั่นคงด้านสภาพแวดล้อมของโลกกับการบริโภคที่เพิ่มขึ้นของประชาคมโลกอยู่ในทิศทางที่ขัดแย้งกัน มนุษยชาติได้คุกคามสภาพแวดล้อมของโลกที่เปราะบางและก่อให้เกิดปัญหาในหลายมิติ เช่น ปัญหาโลกร้อน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อัตราการลดลงของสัตว์น้ำทางทะเล การลดลงของพื้นที่ป่าดิบ ปัญหาขยะและการจัดการขยะ และที่สำคัญคือ ประชากรในหลายประเทศได้ยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจจากระดับล่างขึ้นมาเป็นระดับกลางที่มีการบริโภคมากขึ้นซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม (Mahbubani, 2013, หน้า 134-136)

แนวทางการจัดการปัญหาและข้อขัดแย้ง

การจัดการความขัดแย้งภายในประเทศเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศ
 การจัดการความขัดแย้งภายในประเทศของแต่ละประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามคณะผู้เชี่ยวชาญ องค์การระหว่างประเทศ องค์การ

เอกชน รวมถึงธุรกิจเอกชนทั่วโลก ได้ร่วมกันจัดทำดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก (World Governance Indicators: WGI) สำหรับเป็นแนวทางให้แต่ละประเทศนำไปปรับใช้ในการยกระดับธรรมาภิบาลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ด้าน (World Bank Group, 2024, ออนไลน์) ได้แก่ (1) เสียงของประชาชนและความรับผิดชอบของรัฐบาล (Voice and Accountability) หมายถึง พลเมืองของแต่ละประเทศสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการเลือกรัฐบาลของตนเอง รวมถึงมีเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการสมาคม และเสรีภาพของสื่อ (2) เสถียรภาพทางการเมืองและปลอดจากการใช้ความรุนแรงรวมถึงการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/Terrorism) (3) ประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government Effectiveness) ในด้านคุณภาพการให้บริการสาธารณะของภาครัฐรวมถึงระดับความมีอิสระของภาครัฐจากความกดดันทางการเมือง คุณภาพของการวางนโยบายและการดำเนินนโยบายของรัฐ (4) คุณภาพของกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ (Regulatory Quality) หมายถึงความสามารถของภาครัฐในการวางนโยบายและดำเนินการตามนโยบายโดยมีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่ดีที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการพัฒนาภาคเอกชน (5) หลักนิติธรรม (Rule of Law) ที่ทุกภาคส่วนมีความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมรวมถึงคุณภาพของการบังคับ ให้ปฏิบัติตาม พันธสัญญา การเคารพสิทธิในทรัพย์สิน กระบวนการยุติธรรม รวมถึงการปลอดจากอาชญากรรมและความรุนแรง และ (6) การควบคุมการทุจริต (Control of Corruption) ซึ่งเป็นการไม่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตนทั้งในรูปแบบของการทุจริตรายย่อย รายใหญ่ และระดับนโยบาย รวมถึงการครอบงำรัฐเพื่อผลประโยชน์ของผู้นำภาครัฐรวมถึงภาคเอกชน

การจัดการความขัดแย้งระหว่างประเทศ

ประชาคมโลกได้ใช้ความพยายามในการประสานเชื่อมโยงรัฐ โดยหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้มีการก่อตั้งสันนิบาตชาติ (The League of Nations) เพื่อไม่ให้เกิดการก้าวร้าวรุกรานระหว่างรัฐ อย่างไรก็ตาม สันนิบาตชาติไม่สามารถยุติการก้าวร้าวรุกรานระหว่างรัฐได้ ทำให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ประชาคมโลกได้มีการบังคับใช้กฎบัตรก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ (The United Nations) แทนที่สันนิบาตชาติ (League of Nations) ในวันที่ 24 ตุลาคม 1945 โดยมีอนุสัญญาสหประชาชาติกำหนดว่า “การคุกคามต่อสันติภาพ การทำลายสันติภาพและการรุกราน ถือว่าเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย” (United Nations, Article 39, 1945) อย่างไรก็ตามหลังจากที่อนุสัญญาสหประชาชาติดังกล่าวได้ถูกบังคับใช้มาเป็นเวลาเกือบ 80 ปี ยังคงมีการก้าวร้าวรุกรานในหลายพื้นที่ เช่น กรณีความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ กรณีความต้องการควมรวมดินแดนที่รัสเซียรุกเข้าไปในยูเครน กรณีความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์ในแอฟริกา เป็นต้น

การจัดการความขัดแย้งระหว่างประเทศต้องเกิดจากการตระหนักในปัญหาของมนุษยชาติที่กำลังเผชิญร่วมกันโดยพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและการหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวของโลก (Mahbubani, 2013, หน้า 2) การเชื่อมโยงซึ่งกันและกันในหมู่ประชาคมโลกยังคงเป็นเรื่องจำเป็น

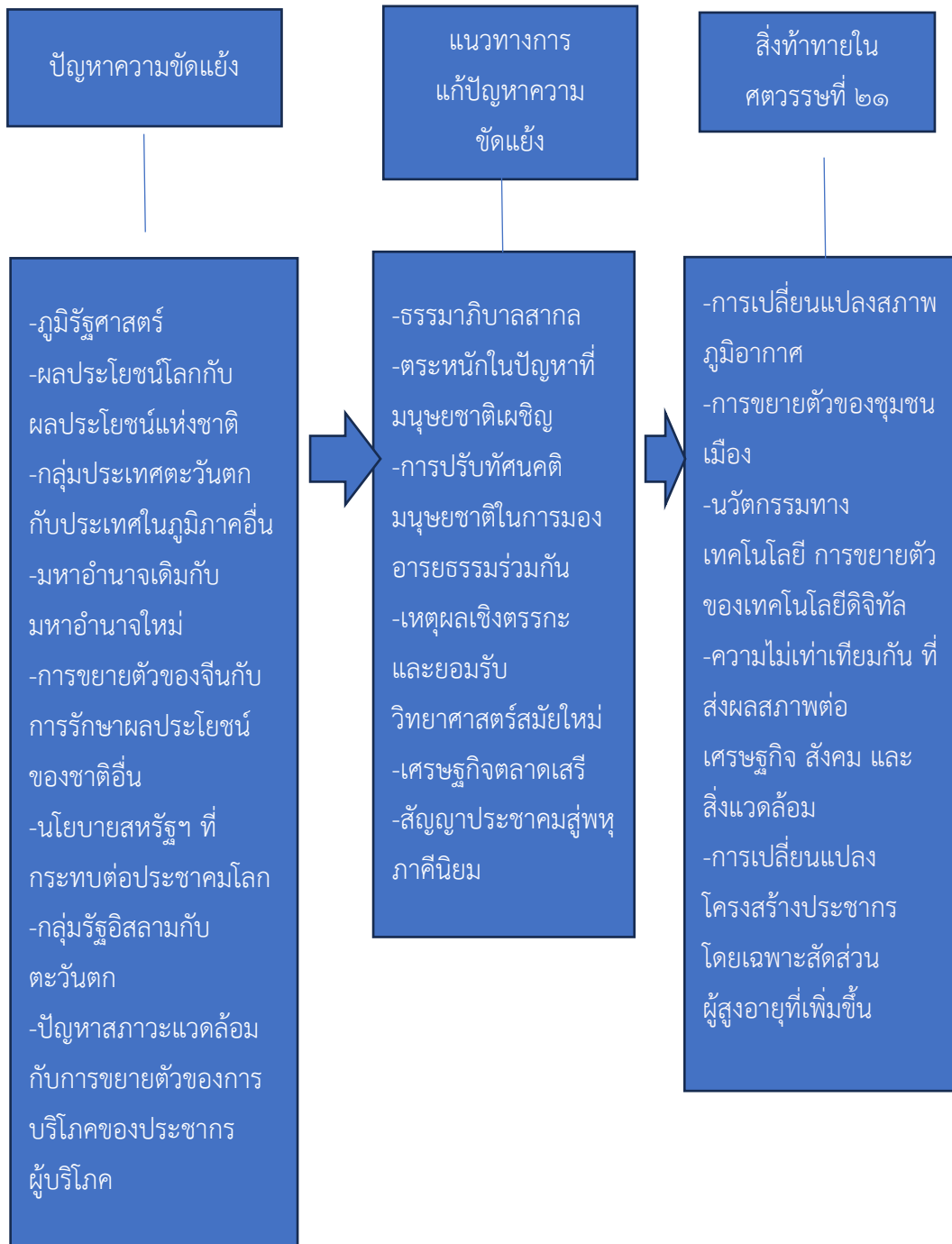

โดยเน้นความร่วมมือและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สุขภาพ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม กฎเกณฑ์สำคัญในการหลอมรวมโลก (Mahbubani, 2013, หน้า 4-5) ได้แก่ การมองปัญหาและแก้ปัญหาโลกร่วมกันของมนุษยชาติด้วยหลักการใช้เหตุผล การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างสันติภาพอย่างเปิดเผยโดยผ่านการใช้อำนาจละมุน (soft power) มากกว่าที่จะใช้อำนาจแข็งกร้าว (hard power) ในทางเศรษฐกิจ สังคม และการทหาร การหลอมรวมโลกจำเป็นต้องอาศัยธรรมาภิบาลโลกร่วมกันผ่านสถาบันความร่วมมือแบบพหุภาคีโดยหาทางสร้างความประนีประนอมและหาฉันทามติร่วมกัน

การปรับทัศนคติของมนุษยชาติในการมองอารยธรรมร่วมกันของโลก (Mahbubani, 2013, หน้า 13-14) ว่ามนุษยชาติมีความเป็นหนึ่งเดียว (Humanity is one) ดังที่ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) และมหาตมะ คานธี (Mahatma Gandhi) ต่างกล่าวถึงมนุษยชาติว่าเป็นครอบครัวเดียวกันที่มีได้แบ่งแยกและไม่อาจจะแบ่งแยกได้ (All humanity is one undivided and indivisible family) มนุษยชาติหลอมรวมความเป็นมนุษย์โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือวัฒนธรรม ทุกศาสนาและความเชื่อ มุ่งให้มนุษย์มีความเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะต่อผู้ที่ด้อยกว่าหรือผู้ที่มีความจำเป็นเดือดร้อน การตอบโต้ซึ่งกันและกันด้วยความเกลียดชังและก้าวร้าวรุนแรง ย่อมทำให้โลกไม่มีทางออก ดังที่มหาตมะ คานธี ที่ประชาคมโลกยกย่องให้เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณต้นแบบของการใช้หลักอหิงสาเพื่อนำไปสู่การค้นหาที่ตั้งแห่งความจริงร่วมกันของทุกฝ่าย ได้กล่าวไว้ว่า “ตาต่อตา ทำให้โลกนี้มีตาบอด” (An eye for an eye only ends up making the whole world blind.)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น บรรทัดฐานใหม่ของการหลอมรวมประชาคมโลกจำเป็นต้องเปิดใจยอมรับการใช้เหตุผลและการยกระดับการใช้เหตุผลเชิงตรรกะเป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการตัดสินใจ โดยการตัดสินใจแก้ไขปัญหามันจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ มีการยอมรับหลักวิทยาศาสตร์และวิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เป็นเครื่องมือสำคัญหนึ่งในการขับเคลื่อนอารยธรรมโลกใหม่ พร้อมกับเป็นการลดระดับความไม่ไว้วางใจแต่เพิ่มระดับเจตนาที่ดี มีการพัฒนาเศรษฐกิจที่สร้างสันติสุขและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ รัฐบาลต้องมีธรรมาภิบาลที่ยึดมั่นในสัญญาประชาคมที่สร้างเสริมความรับผิดชอบต่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคมโลกต้องร่วมมือกันในการเผชิญปัญหาต่างๆ ปัญหาของโลกจะต้องแก้ด้วยประชาคมโลก ที่มีการประสานความร่วมมือและลงมือปฏิบัติการณ์ร่วมกันระดับโลก โดยจำเป็นต้องอาศัยสถาบันพหุภาคีที่เข้มแข็งบนพื้นฐานจริยธรรมโลก พหุภาคีจะเป็นช่องทางในการนำประชาชนทั้งภายในรัฐและระหว่างรัฐมาร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหามาโดยการสื่อสารและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

4. ผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งสำคัญของประชาคมโลกประกอบด้วย ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ และความขัดแย้งในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ผลประโยชน์โลกกับผลประโยชน์แห่งชาติ กลุ่มประเทศตะวันตกขัดแย้งกับประเทศในภูมิภาคอื่น มหาอำนาจเดิมขัดแย้งกับมหาอำนาจใหม่ การขยายตัวของจีนที่กระทบกับผลประโยชน์ของชาติอื่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายสหรัฐฯ ที่กระทบต่อประชาคมโลก กลุ่มรัฐอิสลามที่ขัดแย้งกับชาติตะวันตก รวมถึงความขัดแย้งของปัญหาสถานะแวดล้อมกับการขยายตัวการบริโภคของประชากร สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาความ

ขัดแย้งที่สำคัญ ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลสากล การตระหนักในปัญหาที่มนุษยชาติเผชิญร่วมกัน การปรับทัศนคติมนุษยชาติในการมองอารยธรรมร่วมกันของโลก การใช้เหตุผลเชิงตรรกะ การยอมรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเคารพในเศรษฐกิจตลาดเสรี ตลอดจนการปรับรูปแบบของสัญญาประชาคมสู่พหุภาคีนิยมและการหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวของโลก เพื่อเผชิญกับปัญหาท้าทายร่วมกัน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การขยายตัวของชุมชนเมือง นวัตกรรมทางเทคโนโลยีและการขยายตัวของเทคโนโลยีดิจิทัล ความไม่เท่าเทียมกันที่ส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โดยเฉพาะสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น

บรรณานุกรม

- สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. (2567). วิกฤตพลังงาน เรื่องใกล้ตัวที่ควรตระหนักรู้.
 สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม.
http://www.dti.or.th/page_bx.php?cid=24&cno=4721 (สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2567)
- Aikman, Ian. (2025). Trump says he believes US will 'get Greenland. BBC News.
<https://www.bbc.com/news/articles/crkezj07rzro> (Retrieved on January 26, 2025)
- British Broadcasting Company. (2025). Learning English, Mahatma Gandhi.
<https://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/movingwords/shortlist/gandhi.shtml> (Retrieved on January 15, 2025)
- Harris, Elliott. (2024). Shaping the trends that shape our world. Department of Economic and Social Affairs. United Nations.
<https://www.un.org/en/desa/shaping-trends-shape-our-world>, (Retrieved on November 7, 2024)
- Mahbubani, Kishore. (2013). The Great Convergence: Asia, the West, and the logic of one world. Public Affairs of the United States
- Nareerat Wiriyapong and Nuntawun Polkuamdee. (2025). SET index poised to fall to 1,250 points as US hikes tariffs. Bangkok Post Newspapers.
<https://www.bangkokpost.com/business/investment/2953630/set-index-poised-to-fall-to-1-250-points-as-us-hikes-tariffs> (Retrieved on February 5, 2025)
- The Guardian. (2025). What executive orders did Trump sign on day one? United Kingdom.
<https://www.theguardian.com/us-news/2025/jan/20/tump->

executive-orders-list (Retrieved on January 21, 2025)

United Nations. (1945) United Nations Charter Chapter VII: Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression. Article 39. <https://www.un.org/en/sections/un-charter/cha> (Retrieved on December 25, 2024)

UNU-CRIS (2024). The End of American World Order. Institute on Comparative Regional Integrations Studies. United Nations University. <https://cris.unu.edu/end-american-world-order>, (Retrieved on November 25, 2024)

Weigert, Hans W. (2023). The Highlights of Geopolitics. White Lotus Co. Ltd. First published in 1942 by Oxford University Press. New York.

World Bank Group. (2024). World Governance Indicators, www.worldbank.org (Retrieved on January 21, 2025)